

opatření cvičišť, střelnic a výcvikových táborů pro předvojenskou výchovu a rychlý výcvik mírové armády, délka a způsob předvojenské výchovy a zásady organizace domobrany, válečného průmyslu, zajištění válečných poškozených, podpora natality a pod.

V závěru pro úplnost řídicích orgánů, řešících obranu státu, musím se zmínit o armádním poradním sboru (APS), který byl zřízen rozkazem prezidenta republiky v r. 1932. Tento sbor, složený ze zemských velitelů a jiných významných generálů, byl poradním orgánem čisté vojenským pro ministra NO a budoucího hlavního velitele. Tento sbor ve vlasti vhodně pracoval a zde v zahraničí obdoba jeho je v poradách vojenských odborníků, jež občas svolává prezident republiky a jimž předsedá. Na tomto orgánu není třeba v zásadě ničeho mluvit.

Budou-li zde v zahraničí zásadně vyřešeny hlavní problémy obrany státu, bude možné vypracovati ještě před návratem do vlasti potřebné pro to podrobnosti tak, aby nevznikla újma státní obraně doma. Ukázalo se snad později nutnost nějaké změny, bude možno snadněji ji provést, než až doma začít řešit všechny problémy v době, kdy bude celá řada věcí stejně naléhavých. Dokud nejsou rozřešeny zásadně hlavní problémy, nelze v zahraničí zabývat se všemi záležitostmi, které by mohly být zde plně připraveny pro domov. Bez rozhodnutí zásadních problémů práce na podrobnostech mohla by být úplně zbytečnou.

V závěru chci ještě podotknout, že jsem si vědom, že jako každé řešení má své výhody a nevýhody, tak i můj návrh je musí mít také. Věcnou diskusí o nich, domnívám se, bylo by možno výměnou názorů přijít k nejlepšímu řešení.

Budoucí mír

Třebaže jsme zatím v plné válce a není doposud jisto, kdy ona skončí, celá řada osob spojeneckého světa již dnes vážně uvažuje o budoucím zajištění míru tak, aby svět nebyl skončením nepřítelství překvapen.

Chci proto v dnešní své studii přidat i svůj hlas k tomu celkovému úsilí.

Máme-li uvažovati o tom, jak zajistiti budoucí mír, musíme v první řadě hledat, proč bylo možno, aby došlo k dnešní válce. Pokusím se vyjmenovati několik hlavních bodů:

1.) Mírové smlouvy po minulé válce nebyly špatné; chyba tkví v tom, že nebyly integrálně aplikovány. Skončením činnosti mírové konference přestal vlastně prakticky existovat orgán, který měl nad dodržováním a aplikováním smluv bdíti.

2.) Společnost národů byla vázána ustanovením „jednohlasnosti“, nebyla vybavena výkonnou silou, která by dodala váhu jejím rozhodnutím. Proto evropská a světová bezpečnost nebyla dostatečně mezinárodně zajištěna.

3.) Ve středu Evropy zůstal národ nedostatečně mezinárodně kontrolovaný, který, jsa vychován k dynamické rozpínatosti, je trvalým ruшитelem míru a bezpečnosti nejen v Evropě, ale v celém světě.

4.) Tento národ nebyl dostatečně pře-

svědčen v minulé válce o tom, že byl vojensky poražen. Mírovými smlouvami byl jaksi postaven mimo zákon, nebyl však přesvědčen plně ani o své vině, čímž jen vzrostla jeho vnitřní pýcha, toužící po odvetě a důkazu svého nadčlověčenství.

5.) V Evropě zůstalo několik středisek nesváru i mezi národy vítěznými, čímž jednotná obranná linie proti nebezpečnému středu byla velmi ztížena.

6.) Svět dovolil, aby se Německo znovu vyzbrojilo, nechal se uspat postupnými cíli a probudil se teprve, když stěžejní kámen bezpečnosti v Evropě — ČSR — byl vyvrácen. Svět pochopil špatně postoj Hitlerův a rázné slovo přišlo pozdě.

7.) Ani potom nenastala jednota mezi ohroženými národy a státy se daly pojídati jeden po druhém, nic se ze zkušenosti jiných nenaučivše.

8.) Ze strachu před komunistickou ideologií nechaly si některé státy uvnitř vyrůst značné prvky ideologie ražení nacistického, které jim později vědomě či nevědomě vpadly do zad. Určité politické kruhy některých států z panického strachu před problematickým nebezpečím komunismu zapomněly na bezprostřední nebezpečí ideologie imperialistické, reprezentované zfanatisovaným 80 milionovým národem v centrální evropské posici.

odkud podle potřeby bylo možno udeřiti kterýmkoliv voleným směrem.

9.) Největší stát na východě Evropy byl vyloučen ze systému světové bezpečnosti, v níž by býval měl být, jako protiváha Německa na Východě, jedním z hlavních prvků, jak právě nynější válka ukázala.

To jsou asi hlavní příčiny, které umožnily, že nová světová válka vypukla. Ty příčiny je nutno odstraniti definitivně a to soustředěnou a permanentní činností vojáků, soudců, diplomatů a státníků.

A.) *Vojenská akce* : Je třeba, aby Německo bylo poraženo i se svými satelity úplně, aby se mu nedala, jako v poslední válce, možnost uzavřítí předčasný mír dříve, než celému národu bude jasno, že vojenská mašina se zhroutila vojenským náporom spojenců — věc, o níž německý národ přesvědčen nebyl. Příměří budiž uzavřeno teprve, až spojenecké armády budou na vlastní německé půdě, při čemž jeho podmínkou musí být okamžité obsazení celého Německa na velmi dlouhou dobu a odzbrojení německé armády a národa dříve, než se jim podaří zašantročit zbraně, výrobní plány atd.

B.) *Morální akce* : Musí býti ihned přikročeno k mezinárodnímu odsouzení a potrestání viníků. Jak řekl v jednom ze svých projevů pan prezident, náhodné trestání, byť i ve větším měřítku (lze těžko si představit materiální možnost vyhubení 80 milionů osob) bude mít trvalý účinek menší než řádný, byť i nemilosrdný soud, na němž padnou skuteční viníci. Mezinárodní soud musí konstatovat naprosto nezvratně i vinu německému národu na útočné válce tak, aby německému národu bylo jasno, že následky, která ponese, jsou odůvodněné. To je útok na německou morálku; jen tak je určitá naděje, že se Němcům otevrou trochu oči.

C.) *Akce diplomatická* : Mírová konference nesmí býti něčím jako v r. 1918, t.j. aby skončila práci a dále se o provádění úmluv nestarala.

S Německem není třeba uzavírat míru, alespoň ne po řadu let. Na mírové konferenci a jejích orgánech bude, aby nejen postavili nové základy míru, ale aby i nad aplikováním těchto zásad dbali a eventuálně je přizpůsobovali okolnostem. Nevrátili-li se Německo následkem toho do normálního života světových států a bude stát mimo zákon i řadu let, nevdá, za podmínky ovšem, že nad ním

bude trvalý dohled minimálně až do doby, kdy splní všechny předpoklady mírové konference a až budou záruky, že se vrátilo definitivně k dobré vůli. Je to asi jako s těžce nemocným, u něhož nestačí vyléčiti ho z akutních příznaků nemoci, ale jehož životosprávu a reakce musí lékař dlouhá léta sledovat, nežli se muze o úplném vyléčení vyslovit.

Pokud jde o určité záruky, které si musíme vůči německému národu zajistit, vidím asi tyto :

1.) Rozdělení Německa na menší státy : to je dnes nejvíce diskutovaná otázka a odpůrci této myšlenky ji prohlašují za absurdum v době, kdy naopak z ekonomických důvodů zdá se potřebné vytvářet větší celky. Nejsem dosti povolavý posoudit dostatečně pro i proti. Mám však dojem, že za pokus věc stojí. Dává určité naděje, že v jednotlivých státech, zbavených pruského centralistického vlivu, vychová se časem duch přijatelný pro ostatní svět. Není pak vyloučeno, že časem připoutaly by se jednotlivé takto vytvořené státy k hospodářským celkům nepruských sousedů a že by se tak z ekonomických důvodů mohlo zlomit pouto, vážící je k pruskému centru.

2.) Je třeba omezit na nejnižší míru možnosti iredenty.

3.) Kontrolovat výchovu mládeže.

4.) Rozbít velkoprumysl, hlavně ocelářský, zrušit úplně průmysl válečný i s mosaikovou výrobou v to a nutit německý národ k návratu k půdě ve větším měřítku. Toho bylo by lze dosáhnout jak prostými zákazy určitých průmyslových podniků, tak hospodářským tlakem z venku, převzetím tovarů do rukou neněmeckých (a tak trvale průmysl kontrolovat) atd. Mnoho v tom směru mohlo by býti vykonáno prostřednictvím Československa, které má k takové činnosti jak centrální polohu, tak průmyslové zkušenosti.

5.) Kontrola dovozu pohonných hmot; zamezení hromadění zásob — přiděly pro Německo jen v prokazatelné míře mírové spotřeby.

6.) Zákaz výroby syntetických olejů a její kontrola, zákaz výroby válečného materiálu vůbec (hlavně tanků). Zákaz stavby válečných lodí i zrušení loděnic.

7.) Zákaz vlastního letectva, letecké výroby jakéhokoliv druhu a zákaz výchovy letců.

8.) Zákaz vojenského výcviku; třebaže o účinnosti tohoto zákazu lze dosti pochy-

bovati, přece při řádné kontrole i tu je možno dosáhnouti výsledku.

Tato omezení musila by býti řádně kontrolována a při každém sebemenším porušení musily by okamžitě býti nařízeny sankce. Ke kontrole hodila by se nejlépe permanentní mezinárodní armáda, event. přeměněná po určité delší době přijatelných zkušeností na mezinárodní ozbrojenou policii.

9.) Za tuto cenu umožnit naopak německému národu žiti tak, aby ho bida nehnala do zoufalství — ale hospodářský život při tom kontrolovat a usměrňovat.

D.) Akce sužované bezpečnosti.

1.) Odstranit definitivně ohniska nesváru mezi jednotlivými sousedy. Pokud jde o otázky menšin, vyrovnati je výměnou menšin. Zkušenost Německa ukázala, že to proveditelné je. Pokud jsou nějaké územní spory s hlediska hospodářského, vyřešit je jednou pro vždy tak, aby strana, citící se poškozenou, dostala buď územní, či hospodářské odškodnění, které by zaručilo trvalou spokojenost a přátelský poměr obou sousedů.

2.) Vytvořit mezinárodní armádu, která by byla vyzbrojena nejmodernějšími zbraněmi a válečnými vynálezy a jejímž účelem by bylo jednak obsazena Německa (event. jeho satelitu), jakož i kontrola dodržování rozhodnutí mírové konference, jednak připadla by jí úloha mezinárodní policie. Byla by automaticky dirigována všude tam, kde by nastávalo nějaké mezinárodní napětí, obsadila by sporná území nebo ohrožené hranice a konečně zakročila by s plnou energií proti jakémukoliv zárodku nebezpečí mezinárodního konfliktu.

Je mi jasné, že otázka mezinárodní armády je jednou z nejožehavějších otázek vůbec. Organ, který by ji dirigoval, ať už by to byla Společnost národů nebo mírový kongres, či jakákoliv mezinárodní instituce, stal by se druhem nadstátu bez území na úkor suverenity všech států. Avšak stejně jako v normálních státech musí býti policie, která bdí nad dodržováním zákona a trestá zloděje a vrahy, i v souručenství států, mezi nimiž bude i dále existovat na př. imperialistický duch takového Německa a p., je třeba mít organ moci, která v zárodku může jakýkoliv pokus znásilnění mezinárodních závazků nebo předpisů zlomit silou. Počítati při tom jen na

národní armády souručenství států ukázalo se nedostatečným. (Viz na př. případ Mnichova a neochotu národu bit se za „nějaké Sudety, o nichž dříve nic neslyšely“.) Ovšem otázka vytvoření mezinárodní armády zasloužila by si sama o sobě úvahy všech lidí dobré vůle tak, aby její vytvoření spočívalo na solidních bázích, a tak, aby mohla dostáti svému úkolu. Bylo by to věčné pole působnosti i pro úvahy a studie našeho celého velitelského sboru.

3.) Vytvoření mezinárodního civilního letectva, které by pracovalo i ve prospěch Německa a jeho dnešních satelitů, ale v němž by nebyl zastoupen ani německý materiál, ani řídicí či létající personál. Nebylo by účelné vyloučit Německo z mírových výhod takového vynálezu, jakým je letectvo, ale nesmí mu býti dána příležitost, aby si mohlo vlastní letectvo postavit.

4.) Kromě mezinárodní armády vytvořit systém kolektivní bezpečnosti smlouvami o vzájemné pomoci a to za plné spolupráce SSSR a Francie.

5.) Na principu částečné federalisace sousedů, podle možnosti rozšiřované na stále širší okruhy států, vybudovat bezpečnost hospodářskou a politickou.

Program, který jsem načrtl, nevyčerpává snad všechny možnosti do budoucna a není propracován tak, aby dával předem odpověď na všechny otázky a námítky. To by vyžadovalo širokou studii, která je mimo rámec možností našich „Rozhledů“. Ve své celé koncepci není celkem vzdálen od zásad, vyslovených mírovou konferencí z r. 1919-20, a doplňuje jen určité nedostatky, které zkušenost vyzdvihla. V tom autor podtrhuje svůj názor, že versailleský mír nebyl konstruován na chybných základech, nýbrž že ty zásady, které vytýčil, nebyly dosti energicky aplikovány a kontrolovány. A v tom je určité nebezpečí i pro budoucnost, jehož si musí každý býti vědom a každý v mezích svých možností proti němu bojovat.

Budu šťasten, najdou-li se mezi našim velitelským sborem lidé dobré vůle, kteří by program mnou vytýčený chtěli doplnit, opravit a propracovat buď v jeho celku nebo v jeho jednotlivých dílech otázkách a přispět tak svojí hrůnou k vybudování takového míru, který by opravdu stál na základech pevných a trvalých.